

RUSI, ki jih je Hitler nagnal na prisilno delo v Nemčiji, po osvoboditvi na poti proti domu.

Interese Anglije bo z U. S. S. R. težko usoglasiti

SATIRIK SHAW NIMA VERE V SEDANJE VLADE. —
HARMONIJA MED VELESILAMI LE NAVIDEZNA. —
CHURCHILL NE SKRIVA NEVOLJE Z RUSIJO. —
OPTIMISTIČNA Poročila iz SAN FRANCISCA

Ko so slovitega starega dramatika in satirika Bernarda Shawa časnikarji nedavno vprašali, ako smatra, da so tu pogoj za trajen mir, je odgovoril: "Ne!"

"Kako naj kdo upa, da bodo možje, ki so napravili tako mizerno godilo iz Evrope, sedaj zmožni ustvariti paradiž iz sveta?"

"Ni harmonije po svetu"

Vprašali so ga, koliko časa bo po njegovem mnenju trajala harmonija, n. pr. med Edenom in Molotovom. "Med močnimi deželami ni nobene harmonije," jih je odgovoril.

Ceprav je Shaw satirik in ga včasi ne vzamejo resno, so bila njegova izvajanja v omenjenem intervjuju vendarle pravilna.

Iz San Francisca so minute dneve prihajala sicer zelo optimistična poročila o ustvarjanju nove družbe narodov, ki bi naj ustvarila trajen mir in blagostanje po svetu, ali kot pravi Shaw, paradiž, toda drugod po svetu se dogaja takih incidentov, ki nič ne pričajo, da je po svetu dovolj volje za odstranjenje vzrokov, radi katerih je vsa Evropa postala ena velika podrtija in ves svet pa v vojni.

Tržaški incident

Eden dogodkov, ki kažejo, kako piha veter, je bil napad angleškega feldmaršala Alexandra na maršala Tita, ker se ni hotel kar na kratek ukaz umakniti iz Trsta in ostalega Primorja, dasi so ga osvobodile jugoslovanske čete. Tito je zadnjeno soboto Alexandru odgovoril, da odločno zavrača njegov insult, češ, da je on (Tito) v svojih deželi, kar se prehrane tiče, nismo imeli v primeri z večino drugih držav po svetu skozi vso vojni nikjer zares posmanjkanja. Izjema so le, posamezni kraji, kjer so se oblasti izgovarjale na posmanjkanje transporta.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

DVE KONFERENCI Prosvetne Matice

V nedeljo 27. maja konferenca društva in klubov Prosvetne matice za Illinois in Wisconsin v MILWAUKEEU v Sostaričevi dvorani. Pričetek ob 10. dopoldne.

Isto nedeljo ob istem času se prične konferenca Prosvetne matice in JSZ za severni Ohio in sosedno W. Va. Vršila se bo na Skoffovi farmi v BARTONU, Ohio. Po zborovanju zabava.

Ministrstva propagande delujejo in bodo delovala tudi po vojni

Beseda propaganda je postala med širšo maso znana šele ko je Hitler odločil, da bo eno najvažnejših mest v njegovem kabinetu ministrstvo propaganda. Vlade v splošnem do tedaj takih portfeljev niso imele, ker se niso brigale, kaj in kako misli masa. Svoje spletke so vršile večinoma v višjih plasti, intrigirale na dvorih in sklepale tajne kupčije, kovale zarote in podkupovale.

Beseda "propaganda" se je drugače najbolj rabilo v hujskanju proti delavskemu gibanju.

In čuti jo je bilo dostikrat v katoliški cerkvi, ki ima v Rimu staro organizacijo propagande. Pod njenim okriljem so katoliški misijoni po svetu.

Po prvi vojni je organizirala ogromen propagandni aparat kominternata, a ga ni označila s to besedo. S propagando med ljudske plasti v Italiji je šel v veliki meri tudi Mussolini.

Hitler pa je brez obzira nazval tega tiča s pravim imenom. In ustvaril je iz ministrstva "za propagando", ki mu je načeljeval Goebbels, tolikšno silo, da je vzgojila Nemce v fanatičen narod.

Za propagandiste se v starih tolmačenjih v besednjaku smatra tiste ljudi, ki oznanjajo z vso govorčnostjo kaka načela ali ideale, bodisi na verskem ali političnem polju. A od kar so vlade po ruski revoluciji in postanku fašizma spoznale, da se bodo morale odsle ozirati tudi na ljudsko mnenje, so se odločile, da si ga bodo prikrajale po svojih namenih in načrtih. V to jim služi tisk, radio, film, razna gesla, urejevanje časopisja po navodilih in so še razna druga sredstva.

Aparat propagande, v službi kakšne vlade, ti danes lahko pravi, da si junak dneva, jutri pa, da si razbojniki, enak Hitlerju. To se je dogodilo Titu. Propagandni aparati mnogih držav so poveličevali Mussolinija in Hitlerja dolgo let, ker sta se smatrala dovolj močnim, sta se obrnila proti njunim podpornikom.

Namen propagande v službi vlad in Rima je danes dokazovati, da je to in to belo, jutri, ako se odnošaji spremene, pa da je črno.

Jugoslovanska zahteva po Primorju bila v Zed. državah po radiu slabno sprejeta

Naravno, da ker taktika ameriške vlade soglaša glede Trsta in ostalega primorskega vprašanja po slovenskem in hrvatskem Primorju, ki je bilo doslej pod Italijo, zelo neprijateljske poglede. Nekateri "lokalni" komentatorji so bili v tem oziru še posebno "ostri". Smatralo, da hoče Jugoslavija Italiji ne kaj ukrasti, ker je "poražena", namesto da bi jo (Italijo) upoštevali za zaveznico in jo povabili na mirovno konferenco. A izjav generala Alexandra mnogi sklepajo, da on Jugoslavije niti za sobojevnicovo več ne smatra.

Prošlo soboto je govoril o zgodovini Trsta v programu radio postaje, ki je oddaja skozi omrežje M. B. po vsej Ameriki, lastnik in urednik časopisa Tribune Robert McCormick. Pobil je zahteve Italije nima nobene pravice do njega. Kaj je njegova alternativa, tega ni povedal, ker prav gotovo ne želi, da bi prisel Trst pod angleško kontrolo, ker on Angliju mrzi. Vendar pa se njegov list v tem sporu nagiba veliko bolj v prid taktike angleškega generala Alexandra, iz enostavnega razloga, ker mu je Tito več zelo.

Komentarci v radiu, kot je H. Ampak, kažejo, kar se prehrane tiče, nismo imeli v primeri z večino drugih držav po svetu skozi vso vojni nikjer zares posmanjkanja. Izjema so le, posamezni kraji, kjer so se oblasti izgovarjale na posmanjkanje transporta.

Vendar pa se je v ravnjanju z živilskim problemom napravilo v Zed. državah toliko zmot, da je čudno, ker ni proti njim več kritike kot pa jo je. A počista glas je posmeh obdržala.

Vendar pa se je v ravnjanju z živilskim problemom napravilo v Zed. državah toliko zmot, da je čudno, ker ni proti njim več kritike kot pa jo je. A počista glas je posmeh obdržala.

Vendar pa se je v ravnjanju z živilskim problemom napravilo v Zed. državah toliko zmot, da je čudno, ker ni proti njim več kritike kot pa jo je. A počista glas je posmeh obdržala.

Kdo je kriv, da se mesa ne razdeljuje sorazmerno, da bi ga

Vojna zločinka št. 1 in 2 imata posvetu mnogo žalovalcev

Značilno je, da so za Mussolinijem, ki je vojni zločinec št. 2, in za Hitlerjem, ki je zločinec št. 1, najbolj žalovalci v katoliških deželah.

Ko so Nemci smrт Hitlerja uradno naznani, so razobesili žalne zastave v Dublinu na Irskem, v Madridu na Spanskem in v Lisabonu na Portugalskem.

Vse tri so strogo klerikalne države. In nedvomno so "neuradno" žalovali za njim njegovi oboževalci tudi drugod. Najbolj Hitlerjevega se je izkazal predsednik Iriske, Eamon de Valera, o katerem smo nedavno že poročali. Potrudil se je osebno v urad Hitlerjevega konzulata, da je osebno izrazil svoje sožalje na izgubi "velikega firerja".

Vatikan ni proti temu rekel nobene besede, a uradno menda tudi žaloval ni, ker sedaj piha tam druga sapa. A v Moskvi mu očitajo, da fašistične tendence še zmerom podpira, in da ni černil proti Hitlerju besede niti takrat, ko so nacija uganjali največja grozodejstva.

Za Mussolinijem, ki ni nikoli živel kot 'vzoren katoliški mož', pa so brali duhovni v Italiji, v latinski Ameriki, v Španiji in na Portugalskem slovesne maše zadušnice. Pred cerkvijo v Santiago, Čile, so se dogodile proti maši za Mussolinija izgredili. Skof je dejal, da so jih podnetili "komunisti".

V Lisboni na Portugalskem se je vršila slovenska žalna masa za Hitlerjem v nemški katoliški cerkvi. Angleška časniška agencija Reuter je 6. maja poročala, da so posebno ženske jokane, ki je monsignor Vurzer v svoji žalni pridigi dejal, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

V Pueblu na Portugalskem je začela slovenska žalna masa za Hitlerjem v nemški katoliški cerkvi. Angleška časniška agencija Reuter je 6. maja poročala, da so posebno ženske jokane, ki je monsignor Vurzer v svoji žalni pridigi dejal, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

Načeljevali so žalovalci, da je veliki Hitler padel v vitežkem boju proti povodnji boljševizmu.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka
popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
Inc. Established 1906.Editor Frank Zaitz
Business Manager Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$8.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$8.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROCKWELL 2864Jugoslavija bila v čislih le
dokler je trajala vojna

Ko je zapadnim zaveznikom šlo v Afriki in drugje še kako slablo, je Winston Churchill v parlamentu poudaril, da jugoslovanske čete pod vodstvom Josipa Broza Tita zaposlujejo 25 nemških divizij.

Nedavno je beogradski radio opozoril na to dejstvo. Ako ne bi bilo v Jugoslaviji takrat toliko oboroženega odpora in sabotaže proti nemškim in italijanskim okupatorjem, bi Hitler lahko poslal večino tistih svojih divizij v Afriko, in to v času, ko so bili Angleži z osiščno armado v najostrejših bitkah. Angleži so bili veseli te pomoči v Jugoslaviji in obljudili partizanom potreščine in kakor koli še jim bodo mogli iti na roke.

Angleški tisk je o svobodilni fronti pisal večinoma zelo simpatično in Churchill je v zbornici ni samo enkrat pohvalil.

Tudi v Zed. državah je morala vsled teh dejstev osvobodilni fronti sovražna propaganda, ki ji je prilival olja na ogenj takratni poslanik Konstantin Fotić, pojemati. Po vzgledu angleške se je tudi ameriška vlada odločila priznati Tita, pogojno, ako svojo vlado razširi in ako sklene kompromis s Petrom in njegovo zamejno vlado, da bo vsa stvar "legalna". To se je zgodilo.

Jugoslavija pod Aleksandrom je malo pomenila. Veljala je za zaostalo balkansko državo, pod tiranstvom ministrov starokipitne mentalitete, nad katerimi je gospodarila klika, ki so ji rekli "čaršija". Osvobodilna fronta pa je šla v borbo ne samo proti okupatorjem in kvizilngom, ampak tudi s programom za novo Jugoslavijo, ki bo zgrajena v korist ljudstva.

Predjena Jugoslavija je bila v Versaju osnovana na temelju protisovjetske politike. Osvobodilna fronta pa si je dala v svoj program živeti v prijateljstvu in zaveznosti z USSR. Naravno, kritiki so pojasnjevali, da je storila zato, ker so glavni voditelji osvobodilne fronte, s Titom vred, komunisti in bili šolani za svoje vloge v Jugoslaviji v Moskvi.

Predjena Jugoslavija je bila smatrana za francosko in angleško sfero vpliva. Ko sta začela rogoviliti Mussolini in Hitler, je čaršija v Beogradu uvidela, da jih Angleži in Francozi ne bodo pomagali. Mala antanta je vsled tega razpadla in Beograd je svoj oportuniten obrnil v prijateljstvo z Berlinom in Rimom.

Predvojna Jugoslavija je bila do kraja zavojena in njeni birokratija korumpirana do dna. Stromglavljene njene vlade, ki se je prodala osišču, pa ni bilo samo delo Srbov v Beogradu, kot so se ponašali, ampak v veliki meri uspeh angleške diplomacije ter njenih agentov, kateri je pomagal tudi ameriški diplomatski ter propagandni aparati. Toda vlada je takoj po napadu, oziroma že prej, ko ga je slutila, pobegnila s celim krdelem svojih zaupnikov, s kraljem in knezem Pavlom, in z bivšimi ministri, ki jih je nekaj dni prej vrgla s sedežev.

Armadna doma se je sesula v enem tednu.

Potem so v Sloveniji, na Hrvatskem, v Bosni, Hercegovini, Črni gori in v Srbiji snovali novo, moderno uporniško gibanje ljudje, ki so ostali doma in bili izvezbani za to nalogo. Rekl so: Naša borba ne sme biti samo proti temu, česar nočemo, namreč tujih okupatorjev na naši zemlji, kajti vedeti moramo ob enem tudi kaj hočemo!

Naš program je nova, federalna, demokratična Jugoslavija, so oznanili v svojem programu. In ob ehem izjavili, da zavtevajo vse tisto Primorje, ki ga je mirovna konferenca v Versaju dala po prvi svetovni vojni Italiji in nagrada.

In pa slovenski del Koroške, s Celovcem vred, in pa še nekaj ozemlja na Štajerskem.

Jugoslavija je bila v vsej Evropi edina okupirana dežela, ki se je vzlizla temu, da je bila pod petih sovražnih armad (nemške in italijanske, ter madžarske, bolgarske in rumunske, dokler pa služile Hitlerju), ves čas borila proporno bolj kot katerakoli druga podjarmljena država.

To ji je dalo ugled. Prej ga ni imela. Dobila pa si ga je v borbi proti fašizmu toliko, da je postala znana celo povprečnemu Američanu.

Ampak po mnenju zavezniškega vrhovnega poveljnika v Sredozemlju je storila usodno zmotno, ker je njena armada šla za izgon Nemcov tudi v Trst in v ostalo "severovzhodno Italijo" (v Istro, Gorico in na Notranjsko). On smatra, da bi moralta to nalogu prepustiti zavezniški armadi. In Jugoslavija je odgovorila: Mar nismo tudi mi zavezniška dežela? Ali se nismo borili v teh krajih še ko je bila Italija v vojni z združenimi narodi? Ali nismo žrtvovali v vojni proporno več kot katerakoli zavezniška dežela?

Cemu naj se sedaj umaknemo iz krajev, v katerih so naši ljudje pod Italijo toliko pretrpljeli? Mi imamo prav gotovo saj toliko moralne pravice biti v njih kot pa katerakoli druga zavezniška armada.

Tako je nastalo nesoglasje. Spor zato, ker zavezniško vrhovno poveljstvo smatra, da si hoče Tito "severovzhodno Italijo" s Trstom vred prilastiti s silo. Zato ga je general Sir Alexander prispolobil Hitlerju, Mussoliniju in japonskim imperialistom,

Dejstvo je, da Jugoslavija NE MORE in ne misli postati imperialistična država. Ima pa PRAVICO zahtevati kraje, ki so ji bili ODREČENI zato, ker je SIBKA. Tito morda res dela tudi napake. A ni pa napačno, ako izjavlja, da ima jugoslovanska arma-

OB SKRAHIRANJU NEMŠKE ARMADA so se vasi in mesta podajala brez odpora. Gornje je slika iz Gieselbacha. Nemški civilist z belo zastavo čaka zavezniških čet, da jim naznani predajo. V ozadju vidite požar.

KATKA ZUPANIĆ:

IVERI

To nesrečno peljsko vprašanje!

Prižgal si je cigaretto, potegnil dim vase ter ga nekoliko kiselega obraza zopet izpuhal.

"Kaj? Ali vam 'Old Gold' nič več ne diši?" sem ga podražila, vedoč, da se je cigaret prej imenovan znamke držal tako zvesto, kakor sv. Jurij svojega konja.

"Oh! Stiska je, saj veste," je odvrnil in se nasmehnil. "Dobra nam mora biti že vsaka zadnja smet. Ko bi le vedel, kam so izginile vse boljše vrste."

"I, kam . . ." sem zmignila z rameni, "vojakom jih pošiljajo, pa v bolnišnice itd. Da jih le ne kádi kakšen Goering!"

"Skoro bi rajši videl, da jih kadi Göring, nego pa ruski boljševiki . . ."

Presenečena sem prisluhnila. Rusi in njihov režim ga ni nikoli prej motil. Zadovoljno je vselej režal 'rdecim kleščam', ki so tako mojstrsko odščipavale in drobile 'nepremagljivo vojsko Herrenvolka'. Inče se je njegova zena kdaj obregnila ob 'boljševiško brezbojnost' — oba sta namreč verna katoličana — je on igral glušca, ali pa jo je doburočno vprašal, kdo da jo je postavil za sodnika.

Domisila sem se, da je mož poljskega rodu, pa ga nemaržu poljsko vprašanje. Hotela sem obrniti besedo na vreme, da pritisniti piko. Ni mi dal prilike. Rusi so mu sršeli v laseh.

"Tem boljševiškim lopovom smo pošiljali vse, kar so si poželeli! Tanke, topove, letala, motorna vozila, pa še zdravila in hrano in seveda tudi cigarete! Kako nam vračajo? S prevaro! Tudi naše meso jim je teknilo, o da! Ne pa naš marginal! Škorne so si mazali z njim!"

Za njihove želodce smo morali pošiljati surovo maslo . . ."

Strme sem sledila njegovemu izbruhu in ko je iztresel nekaj svoje nabранje jeze, pa umolknil, da bi popuhal par dimov, sem ga skušala pomiriti. S podporo Rusom da smo podprli tudi sebe. Ruske zmage so bile prav tako v prid tudi nam, kar so bile naše njim . . ."

"Eee, počakajte," sem ga nagnila prekinila, "Jugoslavija ni komunistična! Drugič pa, kaj pomeni to: proti nam? Kdo je proti komu?"

"Ruske znage . . ." je zakril z rokami in pometel vsa nebesa s svojim pogledom. "Naši tanki! ta, ta so prinesla zmago! Pa naša letala, strojnice, topovi . . . Naše milijarde dolarjev!"

"Poznam to 'modrovanje', Hearstova in McCormickova trobila nas pitajo z njim pri večerji in zajtrku in se po radiu za namecek.

Celo med našimi rojaki jih je

nekaj, ki nam po naših listih že ves čas vlačijo ameriške tanke pred nos, nam naštrevajo tone in milijarde, da bi 'odprli' oči nam ubogim 'slepencem' . . . Ali pa kakor da kar vsi — razen njih, kajpak! — nosimo ob senčkah kakor konj, pa zato ne vidimo drugega kot Ruse.

Če bi le enkrat vzeli zemljevid v roke in premerili razdaljo med Arktikom in Kaspiškim morjem, bi se morda domisili,

da z tolikšno fronto ni zadostoval samo ameriški material, da

so i po ruskih jeklnah in tovarnah pritiskali na polno paro."

Moj sobesednik je vkljub temu imel še zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

In ker mi je šinil na misel njegov marginal, sem se tega spravila na površje. "Pa v take cene ne v glupe, vendar pa stupene bajke o ruskih škornjih in marginalinu, da bi vi verjeli? Vi . . .?"

Kaj pa se zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

In ker mi je šinil na misel njegov marginal, sem se tega spravila na površje. "Pa v take cene ne v glupe, vendar pa stupene bajke o ruskih škornjih in marginalinu, da bi vi verjeli? Vi . . .?"

Kaj pa se zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

In ker mi je šinil na misel njegov marginal, sem se tega spravila na površje. "Pa v take cene ne v glupe, vendar pa stupene bajke o ruskih škornjih in marginalinu, da bi vi verjeli? Vi . . .?"

Kaj pa se zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

In ker mi je šinil na misel njegov marginal, sem se tega spravila na površje. "Pa v take cene ne v glupe, vendar pa stupene bajke o ruskih škornjih in marginalinu, da bi vi verjeli? Vi . . .?"

Kaj pa se zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

In ker mi je šinil na misel njegov marginal, sem se tega spravila na površje. "Pa v take cene ne v glupe, vendar pa stupene bajke o ruskih škornjih in marginalinu, da bi vi verjeli? Vi . . .?"

Kaj pa se zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

In ker mi je šinil na misel njegov marginal, sem se tega spravila na površje. "Pa v take cene ne v glupe, vendar pa stupene bajke o ruskih škornjih in marginalinu, da bi vi verjeli? Vi . . .?"

Kaj pa se zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

In ker mi je šinil na misel njegov marginal, sem se tega spravila na površje. "Pa v take cene ne v glupe, vendar pa stupene bajke o ruskih škornjih in marginalinu, da bi vi verjeli? Vi . . .?"

Kaj pa se zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

In ker mi je šinil na misel njegov marginal, sem se tega spravila na površje. "Pa v take cene ne v glupe, vendar pa stupene bajke o ruskih škornjih in marginalinu, da bi vi verjeli? Vi . . .?"

Kaj pa se zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

In ker mi je šinil na misel njegov marginal, sem se tega spravila na površje. "Pa v take cene ne v glupe, vendar pa stupene bajke o ruskih škornjih in marginalinu, da bi vi verjeli? Vi . . .?"

Kaj pa se zmerom svoje tanke in pozneje francoske čete — od druge strani po ameriški tanki! Tu cete — tam tanki! Ali se vam zdi taka presoja poštena in pametna? Kdaj je še kaj tank ali top rešil le ped zemlje, ako ni bilo zadaj človeka, njegovih možganov in njegovega poguma?! Zakaj ne pošljate na tehniko tudi živiljenj!

</div

★ ★ KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE ★ ★

KOMENTARJI

Ob pričetku vojne je prvačilo svetu pet glavnih oseb: Winston Churchill, Franklin D. Roosevelt, Josef Stalin, Adolf Hitler in Benito Mussolini. Izmed njih sta živa in na površju samo še Stalin in Churchill. Od nju je sedaj največ odvisno, kakšen bo mir in kako dolgo bo trajal. Iz spletka na konferenci v San Franciscu bi bilo razvidno, da je volja za iskreno kooperacijo in vera v trajen mir še kako oddaljena.

Za enotnost je potrebna skupnost v smotrilih in sorodnost v ideologijah. Toda interesi posameznih dežel so si tolično narazen in ideologije tako nasprotne, da je vsaka skupnost v takih okoličinah le izmaličena, začasna, oziroma le premirje, v katerem si tekmeči nekoliko odpojijo ter se ob enem pripravijo za nov, neizogiben popad.

Kampanja za sedmo vojno posojilo je v teku. Vsi ji želimo uspeh. Ampak mnogi tudi že, da se bi skrčili stroški. Naj vojaki dobe vse, kar potrebujejo. Ampak čemu vzdržavati, še zmerom tolično nepotrebnih civilnih uslužbencev na plačilni listi federalne vlade? Meseca marca jih je bilo odslovljenih nekaj nad 28.000, več ko sedem tisoč drugih pa najetih. Na tisoče in tisoče teh ljudi je v vladnih uradih zgolj vsled pripomorel kongresnikov in drugih vplivnih politikov, kjer vlečejo plače, ne da bi si jih v resnicu zasluzili.

Predsednik Truman je v sečatu načeljeval komisiji, ki je preiskovala vojne grafe. Tam je dognal, da so mnoge kompanije ogoljufale zvezno vlado pri raznih naročilih za milijone dollarjev, in ob enem so pošljale armadi, posebno še v Rusijo, tako pokvarjen material, da je ogrožal ne samo življenja, ampak dajal prednost sovražniku. In kaj je bila posledica tistih preiskav? Nekaj nižjih uradnikov bakrenega trusta in jeklarskih kompanij je bilo obosejnih na male globe in kratke zaporne kazni, ki pa jim je bila takoj suspendirana, da jim ni bilo treba niti en dan v ječo.

Vladni inspektorji, ki prejema od \$8.000 do \$25.000 na leto, in tudi več, ter vse potne in druge stroške, kje so bili oni? Res, nekaj je bilo odslovljenih, a kongresniki so poslali druge in takoj je še danes. Vladni izdatki se bi lahko ogromno znižali, če se bi začelo trebiti iz uradov parazite, ki vlečejo visoke plače pod raznimi titli, ne da bi jih res zasluzili.

Burma bo baje dobila enkrat po tej vojni avtonomijo. Saj tako je namignil angleški informacijski urad iz svoje podružnice v San Franciscu. Burma je velika dežela. Bila je pod po-

"DVIGNI OBE ROKI!" je ukazal ameriški vojak nemškemu ujetniku, ki je držal v eni roki belo zastavico, drugo pa v žepu. Ta slika je iz gozda blizu Nuremberga, kjer so bili skriti nacijski izgnani iz gozde. Veliko jih je bilo že v civilni obliki. Nekateri so na naše vojake streljali iz zasede, a naše čete so jih primorale iz skrivališč.

povrnitev prošlosti. Tam je nebo več nazaj. Tukaj si jo lahko ohranijo v svojih samostanih in katedralah brez kake posebne skode za novo Jugoslavijo.

ZSŽ (zveza slovenskih žup) si s svojimi posameznimi propagandisti na vso moč trudi, tako kakor srbski popi, da se kazalec na uri zgodovine pomakne nazaj. In prav tako ognjeti v teh naporih so hrvatski "svečenici" v Ameriki. V svojih župnjah in v svojem tisku se dušajo pravoslavni popi, hrvatski in slovenski katoliški župniki, kakšna katastrofa bo za ves svet, če se Jugoslavijo preuredi v svobodomiselnou državo. Oni jo označujejo za komunistično, kar pomeni danes nekaj, jutri pa že povsem kaj drugačega, ampak vendar nasprotno onemu, kar zastopajo tisti, ki gledajo v prošlost, namesto v bodočnosti.

V univerzah USSR pričakujejo v prihodnjem semestru okrog 176.000 dijakov. To mora za tako veliko državo ni mnogo, a gledano z razvoja Rusije je to ogromno število. Prvič, Sovjetska unija je šla skoz na najstrenje vojno v svoji zgodovini. Bila je veliko hujša, kot njena revolucija 1. 1917 in civilna vojna, ki je sledila, in hujša, kot grozila lakote, ki je ugonobila kdo ve koliko ljudi. Ampak sedaj, ko se USSR zanaša, da si ustvarimo mir, si hoče vzgojiti ljudi v vse sorte poklice v izobilju. In šola je proti vsem. Pod carji tega ni bilo.

Češka je sedaj svobodna in Edward Beneš je spet v Hrvaščini, oziroma v Pragi. Ampak naj mi prijatelji Cehi zamerijo ali ne, borila se je za svojo osvoboditev na licu mesta, kaj površno, oziroma nič. Slovaška pa se je udinjala docela Hitlerju. A tam je nastalo saj nekakšno partizansko gibanje, ki ga na Češkem ni bilo. Brat predsednika Beneša je piscu teh vrstic ob neki priliki v Chicagu rekel, "vi (Jugoslaviani) imate hrive, gore, mi tegu nimamo. Vsak kaj pomemben kraj na Češkem je dostopen nemškim tankom, v jugoslovanske gore ne morejo plezati". Potem so prišle Lidice. Nekdo je ubil nemškega poveljnika in Lidice so bile izbrisane. Kar tako so naciji obdolžili tisti trg, da je kriv zločina, pomorili prebivalce v njemu in ga "zravnali z zemljo". Ampak koliko je Lidic v malo Sloveniji! In izgleda, da jih — saj na Primorskem — ne bo še konec.

Slovenija ima novo vlado. Načeljejuji komunist Boris Kidrič. Drugi njeni člani so, kot poroča Office of War Information, dr. Marijan Breclj, ki je podpredsednik slovenske vlade. Zoran Polič je notranji minister, dr. Aleš Bebler ima v področju finance, dr. Jože Pokorn

je justični minister, Franc Leskovšek je minister industrije in rudnikov, dr. Vlado Vavpotič ima portfelj ministra za trgovino in oskrbo potrebičnin — v sedanjih časih najtežja služba, — dr. Ferdo Kozak je naučni minister, Tone Fajfar je minister gozdarstva in Janez Hribar pa je agrikulturni minister. Tako ima Slovenija prvič v zgodovini vlado po modernih principih. Kako bo uspevala, pa je največ odvisno, kako se uredi primorsko vprašanje in pa vprašanje slovenskega dela Korotana. Iz postopanja Angležev v Američanov v Trstu in Gorici, ter Angležev v Celovcu, bi človek sklepal, da ti ministri nimajo niti kaj lahkih služb.

Dr. Ante Pavelič je s svojo "nezavisno hrvatsko državo" dovršil, a njegovih ljudje tam še ruvarijo in prav tako tukaj pod okriljem Hrvatske katoliške zadržnice, ki zelo rogovili. Kar se Paveliča tiče, je on le še predpredstnik nevsečne prošlosti. Hrvatskemu narodu je odvzeti veliko ugleda. A kaj v bodoče? Hrvatska seljačka stranka, z Mačkom na čelu, bi se rada znova uveljavila, na lavorikah ubitega Štefana Radiča in drugih njenih mučenikov. A Josip Broz-Tito, ki je tudi Hrvat, smatra, da je treba Hrvatski nove stranke — take, ki ni bila še nikjer kompromitirana. Ker je sedaj on načelnik vsaki oblasti v Jugoslaviji, lahko pričakujemo, da ni zatonil samo Pavelič, ampak tudi Radičev naslednik dr. Vladko Maček, hrvatski politik slovenskega pokolenja.

Člankar v A. D. pričakuje, da se "nekaj kuha". Namiguje, da so se Rim, Washington in London sporazumeli napraviti Titu konec. "Komunizem" je treba zajeziti, misli tisti gospod, in njegovi tovariši soglašajo, in zajeziti se ga more le, ako se ta del Evrope potisne v klerofašizem. In ker je res veliko takih znamjen, je zelo verjetno, da miru tam še dolgo ne bo.

John Berlis je eden onih redkih ameriških Slovencev, ki je delal na kulturnem polju kjerjekoli je bil. Poskušal je s pevskimi zbori med slovenskimi premogarji, ko je z njimi vred kopal premog v rovih v državi Utah. Poskušal drugod. Uspel pa je posebno v Detroitu. O njemu piše v tej številki Rudolf Potočnik. Kajti Berlisga ni več med nami. S svojimi pevci in igralci je nastopal na naših priredbah v Detroitu, gostoval v Clevelandu, v Chicagu in kar mora že so bili povabljeni. Berlis je bil skromen človek. Omenjen je častno v tistem letniku Ameriškega družinskega kolejarja, v katerem je seznam slovenskih kulturnih društev v tej deželi, a sam pa si siovesa ni nikdar iskal. Bil je član odbora Prosvetne maticice, pisal je note,

lahko v zanos, da imamo slovenski delavci v Ameriki vsaj en list, na katerega se lahko zanesemo, da ne bo menjal barve, da bo učil in širil načela, za katera je bil ustanovljen. Koder so bili slovenski klubi socialistične stranke, je Proletar je imel toliko zastopnikov kolikor je klub imel članov. Večkrat se vprašujem, čemu so ti klubi propadli? Ampak drugega odgovora si ne morem dobiti kot da "staro umira, mlado raste".

Štirideset let je v življenju posameznika že dolga doba, toliko večja pa za list, kot je Proletar. Včasi je bilo treba precej truda, da se ga je obdržalo. In obdržal se je. Onim slovenskim delavcem, ki so se toliko trudili in list in katere že krije gruda, blag spomin. Delali so za stvar, ki bo objela vso človeško družbo. Za tiste, ki še živimo, pa je dolžnost, da storimo za list ob njegovi štiridesetletnici kolikor toliko. In da ga širim. Kolikor naročnikov, toliko zastopnikov bi moral biti v vsakem kraju.

Cegav je Proletar?

Ustanovljen je bil za delavce in je delavski. Prav in onem času, ko je pričel izhajati, je bilo naseljevanje iz Slovenije največje. Kaj bi lahko bilo, če ne bi začel izhajati Proletar! Bili bi brez organizirane podpore v času stavki in brezdejja, in ne mogli bi jo dati naroču na Slovenskem v prošlih dveh vojnah. Reakcija bi imela prosto pot, da zadavi in ubije še ono malo čuta človeka do slovencev.

Napisal sem te vrstice k štiridesetletnici Proletarca, ker sem mu tudi jaz pomagal, da je rastel in se obdržal kot zagovornik in učitelj delovne mase, one plasti človeštva, ki doprinaša vse, kar zmrejo roke in um delevaca.

Napisal sem te vrstice k štiridesetletnici Proletarca, ker sem mu tudi jaz pomagal, da je rastel in se obdržal kot zagovornik in učitelj delovne mase, one plasti človeštva, ki doprinaša vse, kar zmrejo roke in um delevaca.

Ako vsi v krogu naročnikov pridobe, ali pomagajo pridobiti novih naročnikov, bi bilo veliko pomagano listu, še bolj pa onim, ki bi spoznali resnico in videli, kako velja je razlika med onimi, ki ustvarjajo, in onimi, ki vladajo. In spoznali bi, kaj gotove sile delujejo obdržati delovne ljudi v temi in v mračnjači.

Ako je v nas, slovenskih delavcev še kakšna dolžnost, je in mora biti dati vso podporo socialističnemu listu Proletarca, da bo čim glasnejši zagovornik in učitelj nove socialistične družbe, ki prihaja. — Kaktus.

Ameriški vojaki, ki so bili v ujetništvu, se vračajo

Nemške čete so ujele v Afriki in potem na evropskih bojiščih do 80 tisoč ameriških vojakov, ki so bili že do nemške kapitulacije vsi osvobojeni. Mnogo tisoč jih je bilo že vrnjenih v Zed. države, ostale odvajajo kolikor dopušča prostor.

KONFERENCA PROSVETNE MATICE V MILWAUKEEJU

V nedeljo 27. maja ob 10. dopoldne se vrši v Sostarichevi dvorani v Milwaukeeju konference Prosvetne matice in JSZ za Wisconsin in Illinois. Dnevnih red je bil v tem listu že oglašan. Tiči se sodobnih problemov. Referanti bodo tajnik konference Anton Garden, tajnik Prosvetne matice in JSZ Chas. Pogorelec in urednik Proletarca Frank Zaitz. Po poročilih bo razprava. Prosimo vse, da pridejo v dvorano točno ob 10., ker popoldne se vrši v njih krajne organizacije SANSA.

USPEŠNA PROSLAVA

Springfiled, Ill. — Majsko proslavo tukajšnjega kluba J. S. Z. je bila uspešna, posebno še, ako upoštevamo današnje razmere.

Precej fantov je v armadi, število starih naseljencev se krči in novih pač ni.

Vseeno, socialistični klub še obstoji. Vemo, da je potreben in zavedamo se, da le s pomočjo socializma se bo mogoče iznenaditi strašnih vojen in gorja.

Vsem, ki so pomagali na priredbi, in enako udeležencem, izrekam v imenu kluba zahvalo.

Joseph Ovca, tajnik.

SEJA KLUBA ŠT. 1 JSZ BO 25. MAJA

Chicago, Ill. — V petek 25. maja se vrši redna seja kluba št. 1 JSZ, na kateri bodo poleg drugih točk dnevnega reda volitve na milwaukeeju konference Prosvetne matice in JSZ. Člane in članice prosimo, da se je vse vključi.

Konferenca v Milwaukeeju bo v nedeljo 27. maja v Sostarichevi dvorani.

Po končanem dnevnem redu klubove seje bo razprava o primorskih vprašanjih, ki je vsled angleške in ameriške intervencije postalno jasno.

Vstop prost vsem. — P. O.

Proletar je bil ustanovljen, da služi delavstvu. Tej nalogi je zvest v vsakem slučaju, v krizah in "dobrih" časih, v vojnah in miru. Podpirajte ga.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

NAROCITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Stane za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00

Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO 23, ILL.

Majski Glas 1945

POSVEČEN ŠTIRIDESETLETNICI PROLETARCA

V njemu je zastopanih nad 20 tukajšnjih sodelnikov in pesniki osvobodilne borbe iz Slovenije.

Gradivo pestro, zgodovinsko, zabavno in počitno.

Cena 35c izvod. Cena za večja naročila je sledenča:

10 izvodov	\$ 3.30	50 izvodov	\$ 14.50
15 izvodov	4.80	75 izvodov	21.00
25 izvodov	7.75	100 izvodov	27.00
35 izvodov	10.50	250 izvodov	65.00

Naročila naslovite:

PROLETAREC

2301 So. Lawndale Ave.,

CHICAGO 23, ILL.

HUNGER IS THE ENEMY OF DEMOCRACY

It is more than unfortunate that many Washington officials and many American business men did not take seriously Secretary of Agriculture Claude Wickard when early in the war he said: "Food will win the peace." Now we are in the midst of a food crisis that may seriously affect our relations with the rest of the world, that may conceivably scuttle the already weakened United Nations Relief and Rehabilitation Administration and that already has brought liberated Europe closer to actual starvation than it was under the Nazi conquerors.

Returning correspondents are all of the opinion that unless food is sent to Europe, democratic government and a lasting peace will be endangered. Frank Gervasi, a war correspondent who spent seven months in France, Italy and Greece, recently told a Washington audience, "Democracy has many enemies in Europe, but perhaps the most formidable is hunger."

This food crisis is a result of the "bare-shelf" program of the War Food Administration, the failure to stockpile relief foods, and the rationing of many foods. Last September James Byrnes, Director of War Mobilization and Reconversion, predicted that there would be huge food surplus in 1945 in spite of all demands including relief. Yet last November, the Bureau of Agriculture Economics was stating that we could not supply the essential relief needs in four out of the six major food categories. As by the middle of March in this year, Byrnes finally shocked the public by announcing that the U. S. had insufficient stocks of food to handle relief commitments we had already made abroad.

Since last spring, U. S. food policy has been that of the entrenched and powerful food trades despite the opposition of labor, consumer interests and the Farmers Union. F. U. President James Patton has described the policy of government officials as being based on "shortrange commercial fears" of the food industry. The Director of Food Distribution of the WFA is Lee Marshall, now on leave from the presidency of the \$50,000,000 Continental Baking Company. Marshall represents only one of the many tie-ups between official Washington food agencies and the industry which has demanded and secured limited stockpiling based on a domestic economic policy of "consumption in peace with production."

Appropriations for a strong OPA, credits to farmers along with more fertilizer and farm machinery, and a sharing of our abundance with starving peoples, will have more to do with a secure peace than most of the decisions at the United Nations Conference in San Francisco.—(WP.)

Marshal Tito Sees Need of Co-ops

Particular attention will be paid to the cooperative movement, which will play an important part in the reconstruction of the country," said Marshal Tito of Yugoslavia, in a speech which outlined the official aims and policy of the new Government of Democratic Federal Yugoslavia.

Excellent! There is no region in the entire sorry mess called Europe that has more desperate need of the economic democracy of cooperation than the poverty-stricken Balkan Peninsula.

The Balkans have been an area of extremes—extreme wealth of the top-dogs in the feudalistic, autocratic system; extreme poverty and resultant ignorance among the slave-like lower strata.

It is indeed, high time that the South Slavs learn from their Bohemian, Moravian, and Slovakian brothers in Central Europe. The latter groups, organized in the federation known as Czechoslovakia, made great advances in building, side by side, an enlightened political democracy and the economic democracy of Consumer Cooperation. They took an unfortunate setback when the imperialistic struggles of the titans around them engulfed their little nation, as it did all little nations of Europe. But, barring postwar interference and dominance by one of the great powers, we are fully confident that the Czechs will make a magnificent comeback.

Now their blood-brothers to the south, too, seem to be bent on doing away with the drones from the thrones, and building, in Europe's most troubled area, a people's nation.—The Cooperative Builder.

Now We've Got Another War of Nerves

By KENESAW M. LANDIS II.
in the Chicago Sun

Hitler is gone, but we've got another war of nerves.

In the House of Commons a worried member asked Mr. Churchill if he were going to have a meeting soon with President Truman and Marshal Stalin.

"I devoutly hope so," said Churchill. "It would be very odd if such a long, fierce war ended without any settlement even among the victors."

It would be more than odd. The other day a fellow stopped me on the street. Ordinarily he is a pretty easygoing citizen, but there was a wild look in his eyes.

Grabbing me by the lapel, he demanded: "What's the matter with those fellows?"

"Who do you mean?" I said, backing away. But he held on. "You know who I mean, Stalin, Churchill and Truman."

"Well, they've had a falling out over Poland," I answered. "Truman and Churchill think Stalin has broken faith because he arrested those 16 Polish leaders. They've demanded an explanation."

"I know all about that," he said impatiently. "Now Russia is sore, and Stalin won't talk about it. Not that I care about Poland. I gave Poland to Russia long ago."

Then he flicked away a half-smoked cigarette.

"But one day it's Poland, and the next day it's Austria. And now we've given Marshal Tito an ultimatum to get out of Trieste. How will we ever agree on Germany?"

"They'll work it out," I said, "at the next conference."

"Conference," he snorted. "Look at that free-for-all at San Francisco. Just when I'm getting mad at Molotov, that guy Stettinius lets in Argentina. We'll be playing up to Franco next."

"No, we won't," I said. "We had to take in Argentina because we

PROLETAREC

THE MARCH OF LABOR

IN THE TEN YEARS
BETWEEN 1925 AND
1935 THE COLLEGE
POPULATION ROSE
ALMOST 50%

TOPS IN QUALITY AND
CRAFTSMANSHIP — THE
UNION-MADE HAT. LOOK
FOR THIS UNION LABEL.

MORE PROPAGANDA TO SCARE PEOPLE

Plea That Public Ownership Leads to "Authoritarian Dictatorship" Refuted by Experiences of T. V. A.

You can go to Heaven or you can go to Hell. Likewise, you have only one chance between "free enterprise" and "authoritarian government."

That deceptive "logic" is being widely used by propagandists for Big Business and monopoly. An example is the Power Trust propaganda against the bill to create a Missouri Valley Authority to do in the Missouri River region a job like that done by T. V. A. in the valley of Tennessee.

"The choice is yours," says the Kentucky Utilities News, propaganda sheet of the Kentucky Utilities Company. You can have more "government-owned dams" and get a "Russian system," or stick to "Jeffersonian Democracy" and let the Power Trust build and own the dams!

Is that sad choice the only one before the American people? Or is another and better course pointed out by the successful experience of the Tennessee Valley Authority? Let's see what an impartial engineer has to say on those questions.

He is S. R. Finley, general superintendent of the Chattanooga, Tenn., Electric Power Board. He recently made a speech in Muskogee, Okla.

Finley pointed out that he is not employed by the T. V. A., "and never has been." Formerly a private utility company engineer, he became superintendent of Chattanooga's municipally-owned power system. It has no connection with T. V. A. except that it buys power from that Federal government corporation.

First, Finley took a wallop at the idea that Federal power "authorities" necessarily are "dictatorships" in their region, telling people what they must do and cannot do.

"If the T. V. A. has ever had a preconceived plan to completely do over its area, or to revise the lives of the people there, I have never heard of it," he said, "nor has there been any effort to force such a thing upon our section."

Then Finley told what T. V. A. has done for the people of its great region.

It is saving electric power users millions of dollars, not only by its own low rates, but by forcing drastic reductions in the rates charged by private companies.

Despite its low rates, the T. V. A. is "earning enough money" to pay all its operating expenses, pay off Uncle Sam's original investment in the dams and power lines, pay more state and local taxes than the private companies used to pay, and to pay the full cost of T. V. A.'s "other programs."

These other programs include "flood control, agricultural research and demonstration, fertilizer development, recreation for the public on public lands, and improvement in the public's health."—Labor.

ATHEISTS IN BATTLE

In the Daily News prominence was given to statements made by Chaplain Clayton H. Stowe, viz: "No Atheists in Air." "There are no atheists in fox holes nor in the sky," etc. In refutation of these comments, as a matter of fair play, will you not give me space for the following:

I have just read a published letter from Sgt. Metro Staroschak, Fort Lewis, Wash., in which he says that "There are no atheists in fox holes, etc." is not true and is an injustice to the thousands of Freethinkers dying in this war for the cause of democracy and freedom. Were the American press to present a truly unbiased picture of our boys in fox holes, the air and on the sea the public would readily see that religion has no monopoly here."

In substantiation of the above Lt. Thomas M. Reardon, Roman Catholic naval chaplain, who accompanied the Marines in the invasion of Guadalcanal, in an address at the Waldorf-Astoria before more than 1,800 men (New York Herald Tribune, March 13, 1944) said: "We, the chaplains, do not kid ourselves; the expression that 'there are no atheists in fox

holes is insidious. There are atheists."

Personally I have no repugnance to a tall story if it is well told and has a certain element of reality about it; but the words of Chaplain Stowe are provoking. Does he think we are a nation of people with arrested mental development to swallow such poppycock?

Atheists are in the fox holes and in the sky, they are giving their lives but their convictions will be gloriously kept alive. I, for one, cannot allow this implicated smear on atheists to pass without challenge.—Chicago, Kathryn Ward.—(From The Chicago Daily News.)

HOLLYWOOD STANDARDS

Two Hollywood kids were talking as they walked home from school. "I've got two little brothers and one little sister," boasted one. "How many do you have?"

"I don't have any brothers and sisters," answered the second lad, "but I have three papas by my first mama and four mamas by my last papa!"

If you wish to be a good sport you must let people teach you a lot of things you already know.

IN THE WIND

From THE NATION

Dr. Friedrich A. Hayek, author of "The Road to Serfdom," really should do something to keep his name from being bandied about by the less reputable elements of the right. An organization called America's Future, Inc., with the same address and phone number as Frank Gannett's Committee for Constitutional Government, is currently referring to its most prolific jack writer, Samuel B. Pettengill, as "the American Hayek." Incidentally, Hayek's influence on North American thought is indicated by the following statement of John Bracken, leader of Canada's Progressive Conservative Party: "Planned economy, whatever its auspices, leads inevitably to socialism and, as we have all witnessed in Europe—to totalitarianism."

Governor Simeon Willis of Kentucky has announced that he will appoint a Negro to the State Board of Education and will ask Attorney General Eldon S. Dummit to appoint another as an assistant attorney general.

In democratic countries civil rights have always been won by years of struggle. Franco has once more demonstrated the great efficiency of dictatorship by handing down to his people a ready-made bill of rights. It grants them freedom of speech, provided they don't disparage fascism, and freedom of religion, provided they are Catholics. All they need now is a bill of rights.

Some three hundred Nazis in Mexico's Perote prison have petitioned Miguel Alaman, Secretary of the Interior, to release them, as they "no longer believe in Nazism."

M. J. Coldwell, leader of Canada's Cooperative Commonwealth Federation, was the only Canadian delegate to San Francisco who voted against admitting Argentina to the conference. He said Argentina should first "remove the police censorship on news, restore freedom in universities and schools, and empty the concentration camps where democrats are incarcerated."

North Carolina will have the nation's first permanent state recreation commission. The bill authorizing it, recently passed, provides for seven full-time commissioners, of whom one shall be a woman and one a Negro.

The University of Virginia will open a school of foreign service and international affairs on July 2.

Legislative Memo: The renegotiation act expires June 30. The House Ways and Means Committee, now considering an extension to December 31, has under advisement nine amendments, proposed by the United States Chamber of Commerce, which would seriously hamper the government in re-negotiation proceedings.

SOON THIS "MIRACLE" WILL BE COMMON

On the night of April 23, the New York "Times" did something which is of great historical significance. It prepared a special edition of four pages for the United Nations Conference at San Francisco. The type was set in New York, and two hours after midnight a wirephoto of the edition was transmitted to San Francisco, 3,000 miles away.

There the "pictures" were developed and photo-engravers made zinc engravings. From those engravings, 2,000 copies were run off on a flat-bed press and distributed among delegates and visitors to the Security Conference.

It doesn't require much imagination to predict that the day is not far distant when this, or some similar process, will be used to print newspapers simultaneously in a dozen parts of the country.

THE STUFF OUT OF WHICH PEACE MUST BE BUILT

I believe the Cooperative Movement is democracy in practice, the antithesis of dictatorship, monopoly power, and the rule of force. The more Cooperators there are, the broader the base of ownership, the closer to identifying the economic initiative and activities of the people with the general welfare of the whole nation. Co-operation is by definition the opposite of conflict, the opposite of war.

The Co-operative Movement is, therefore, the stuff out of which peace must be built. — Congressman Jerry Voorhis of California.

Let's Produce For Use

Now that one phase of the global war has ended millions of returning soldiers will begin looking for jobs. One lesson they, and all the rest of us, should have learned since the day of Pearl Harbor is that this country is able to produce anything and everything in almost unlimited amounts.

During the past four years we have our national income more than double, indicating the vast increase that has taken place in the production of material things. And this increase in production occurred at a time when twelve million of our most vigorous young people were being inducted into the armed forces, and their places were taken by boys and girls, elderly men and women, and millions of inexperienced workers shifted from less essential employment.

The almost limitless demands of war for thousands of items were met, and oftentimes exceeded. Under the spur of war new plants were erected, new materials were created, new processes were devised and production, unfettered by private interests, responded to all of the demands made upon it.

We know now beyond all doubt that this nation, which has produced so lavishly for war, can produce as abundantly all of the wealth that can possibly be needed to provide for the security and welfare and happiness of every man, woman and child in this country.

This is the proved possibility for the future. To accept anything less is a betrayal of the interests of the men who are fighting our battles, and of the men and women who in war and peace produce all of the nation's wealth.

Those who fight to preserve this a free nation, and those who labor to create its wealth and to serve the public interest, alone are worthy of the best that our collective efforts can provide.

If you want to learn how peace-time production can be made to produce an abundance for all, and real security for all, read Socialist literature which is easily obtainable.—Reading Labor Advocate.

What Every American Should Know

A recent survey disclosed that 89 per cent of the American people have no idea of what the San Francisco Conference is about. Not so long ago a Congressman announced that only a few members of Congress had read with care the U. S. Department of State publication, "Dumbarton Oaks Documents on International Organization", and that less than one in a thousand Americans really know what the Dumbarton Oaks Plan proposes.

The Dumbarton Oaks Plan takes its name from the meeting place where representatives of the United Nations, after seven weeks of intensive study and discussion, drafted a plan to preserve world peace. The Dumbarton Oaks Plan is now being put into working form at the San Francisco Conference, and may be briefly described as a plan to maintain the peace and security for all nations, bring about peaceful settlements of future disputes, and raise the economic and social standards of all peoples.

From the viewpoint of the common people — those who not only have to fight the wars, but must also pay for them, win or lose — the Dumbarton Oaks Plan is the most significant human document since the Declaration of Independence in 1776, and the San Francisco Conference is surely the most important event in modern world history. That is why every American — not just a small percentage — should make it a point of personal duty to find out all there is to know about them. — The Brewery Worker.

De Gaulle and the Big Three

It is difficult to avoid belief that a serious error has been committed in the decision to exclude Gen. De Gaulle from the expected Truman-Churchill-Stalin meeting. Wherever the exclusion originated, its reconsideration would be welcome.

Assuredly it might appear easier to meet without De Gaulle. He has been "stubborn" and is "always thinking of French prestige." But it would be interesting to discover whether he might not be more "reasonable" if really counted in on Big Four talks concerning Europe.

Far more important considerations than De Gaulle's personal reactions, or his past achievements, errors and blind spots, are involved.

France has an absolutely vital role to play for peace. She is the major continental influence of Western Europe. Most of the political questions to be discussed by Messrs. Truman, Stalin and Churchill — none of whom is a statesman of Western Europe — obviously will affect France deeply. She has already been assigned various tasks of leadership in conjunction with the three great allies. Why not let De Gaulle in on top discussion of the tasks?

Particularly France should serve as a bridge between the two mighty Western Powers and Russia. That follows not only from her historic role, but from the present trend of French politics left of center, as reconfirmed in the latest elections: elections which must prompt De Gaulle himself to a more progressive position if his political power is not to ebb. This trend, again, is representative of Europe as a whole.

Today relations between Britain and America on the one hand and Russia on the other are only too obviously in need of repair. Something new seems to be needed in top allies counsels. Why not try the leaders of French democracy.—The Chicago Sun.

NOTHING SACRED TO BUSINESS WHEN PROFITS ARE IN SIGHT

Nothing—not even the Bible or patriotism—is sacred to business men who see a chance to make a profit. Two examples were revealed recently by the Federal Trade Commission.